

פרוטוקול מס' 85

מישיבת ועדת שירותים ציבוריים
יום א', כ"ו באדר תשל"ה, 9 במרץ 1975, שעה 11.00

נ כ ח ג:

חברי הוועדה:
ח. גרוסמן - היו"ר
ל. דיציאן
י. בארי
מ. דרובלס
א. ורדיגר
ה. זיידל

מוזמנים:
י. קרפ - משרד המשפטים

מ"מ מזכירת הוועדה: ר. זודקביץ

ר ש מ ה: מזל כהן

סדר היום: סיכום הדיון בחוק לתיקון פקודת החוק הפלילי
(תיקון מס' 37) תשל"ג-1973

-1281-

(נגמל ביום 17.3.75)

סיכום הדיון בחוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (תיקון מס' 37)
תשל"ג-1973

היו"ר ח. גרוסמן:

אני פותחת את הישיבה.

ראשית כל, לפי החלטת ועדת הכנסת הוחלט להקים ועדה משותפת של ועדת העבודה וועדת שירותים ציבוריים לענייני הנכים, כאשר יו"ר הוועדה היא יו"ר ועדת העבודה, ח"כ שושנה ארבל. אנחנו צריכים לבחור מישה אנשים. ההצעה שלי היא - אפשר להכניס תיקונים, אני לא מתנגד - מהמערך חברי הכנסת: שמעוני, נמיר ואני. תחליטו מי מהסיעות אחרות.

י. בארי:

אני מציע את ח"כ מחי דרובלס וד"ר דיציאן.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מבקשת למסור את שמות החברים לח"כ שושנה ארבל.

אני צריכה להתנצל על העובדה שהשופטת הדסה בן-עתו לא תוכל מנהלת את הישיבה. היא טלפנה אלי ונסתה לשכנע אותי שהיא לא צריכה לבוא. היא טוענת, שהיא יו"ר הוועדה שצריכה לבדוק את הנושא, בעקבות התחייבות של שר המשפטים במליאה. החוק הזה התקבל לקריאה ראשונה בעקבות ההחייבות של שר המשפטים. לו שר המשפטים לא היה מתחייב להקים ועדה לבדיקת הנושא, אולי רבים היו אומרים: אז אני לא מצביע בעד החוק. הצביעו בעד זה, והחוק הועבר, נדמה לי, ללא התנגדות. אני גם כן הייתי בין אלה שאמרו שזה לא פותר שום בעיה, ואז בא שר המשפטים ואמר שהוא ימנה ועדה מיוחדת של מומחים, של אנשי ציבור שיבדקו את הנושא כולו.

ביחס לנושא, יש כל מיני הרהורים, מלגליזציה מוחלטת ועד לאיסור מוחלט, ובעקבות הבטחה זאת של שר המשפטים התקבל החוק לקריאה ראשונה, ולפי מה שאני זוכרת, לא עם התנגדות רבה, כי גם אלה שהיו להם ספיקות, הצביעו בעד, ושר המשפטים מינה ועדה ובראשה עומדת השופטת הדסה בן-עתו.

היא טוענת, לאחר מחשבה נוספת, שאם היא עומדת בראש ועדה שצריכה לבדוק את כל הנושא, אז אסור לה להתייחס לחוק הזה בלבד. היא אומרת: אם אני שופטת שאין לה כל קשר עם אותה ועדה, בוודאי שאני לא צריכה להתערב בהליכי החקיקה, אם כי היו לנו תקדימים, אבל זו לא הייתה התערבות בהליכי חקיקה, רק הזמנו שופטים כדי שיטבירו לנו איך נדאה המצב, לא מה הם מציעים לנסוח הסעיפים. זה היה מדובר בחקיקת חוק הנוער, כאשר הזמנו שני שופטי נוער. הם לא התייחסו לסעיפים, הם הטבירו את המצב לאשורו.

המצב עכשו כזה, שהשופטת הדסה בן-עתו עומדת בראש ועדה שהיא צריכה לבדוק את כל הנושא. זה ערוב של תחומים ואסור שיהיה אוניה-פרסונלית בין יעוץ למחוקק לבין מי שצריך לבצע את החקיקה. נוסף לכך, זאת ועדה שצריכה להיות בלתי תלויה והיא צריכה להביא את הממצאים בפני שר המשפטים. לכן, לא הייתה לי ברירה ונענית לדרישתה.

י. בארי:

העובדה שהגב' הדסה בן-עתו שופטת היא לענין זה מקריח. הווי אומר, לכאורה יכול לעמוד בראש הוועדה אדם שאינו שופט. המטרה שלנו הייתה לא תחווה את דעתה לגופו של ענין או לסוגיה הרחבה, שלשם בדיקתה נחמנתה הוועדה. אלא רצינו שהיא תאמר לנו, באיזו מידה,

אם בכלל, עלולה קבלת החלטה שלנו, לכאן או לכאן, להשפיע על עבודת הוועדה, על קצב העבודה, על אופי עבודתה.

זה מה שהיא לא רוצה לומר.

היו"ר ח. גרוסמן:

כמובן, שאם היא חושבת שהיא אינה יכולה לבוא, אנחנו לא

י. בארי:

יכולים לאלץ אותה לבוא.

איני יודעת אילו הצעות תיקון היו.

היו"ר ח. גרוסמן:

היתה הצעה מרחיקת לכת, שנפסיק את הדיון בחוק ונחכה לתוצאות

ל. דיציאן:

הוועדה.

מצד אחד היתה הצעתו של חה"כ דיציאן לדחות את הדיון עד שהוועדה

א. ורדיגר:

חסיים את עבודתה. הוא אומר, שהחלטה שלנו תפריע לוועדה. מצד שני, היתה הצעה שאמרה לקבל את הצעת התיקון לחוק ככתבה וכלשונה. קמה הצעת ביניים של חה"כ בארי, כדי לצאת מן המבוכה.

אני חושב, לאחר שיש לנו חשובה

מן הגב' הדסה בן-עתו, אנחנו צריכים עכשו להכריע בין שתי הצעות אלה.

זה נכון. אני נגד זה שנצביע

ה. זיידל:

היום. חברי הוועדה ידעו, שהיום הדיון מיועד רק לשיחה עם השופטת הדסה בן-עתו, ולא נאמר, שתהיה הצבעה. לכן, לא כל חברי הוועדה הופיעו. לפי דעתי, לגבי הצבעה, מוכרחים לכתוב בסדר היום: סיום הדיון והצבעה.

היות והיתה לי זכות להיות

ממלא מקום יו"ר הוועדה, אנחנו קבלנו את הצעת הפשרה, על דעת כולם, להזמין את השופטת הדסה בן-עתו. אמרנו, לאחר שנשמע אותה, אנחנו נחליט לגבי ההצעות שהועלו. אני בעד זה שנכריע בענין, אבל לא היום. אני מציע להודיע, שבישיבה הבאה תהיה הצבעה בענין הזה, אבל לא היום כאשר לא ידענו.

אני מפקפקת אם יש לי זכות

היו"ר ח. גרוסמן:

להעמיד להצבעה את הצעת

חה"כ דיציאן. המליאה העבירה את הנושא לוועדה.

קראתי מאמר מעניין של

ל. דיציאן:

פרופסור קלינגהופר על דרכי חקיקה והוא מציין שם בין היתר בהדגשה, שוועדה מוסמכת, אחרי שהצעת חוק הממשלה מועברת אליה, מסיבות מסוימות, להפסיק את הדיון בה ולא להחזיר אותה, וזאת ההצעה שלי, למרות זה, שהמליאה העבירה את ההצעה ברוב דעות לדיון ולא קבלה את ההחלטה להחזיר לממשלה.

פרופסור קלינגהופר, חוץ מיתר

הדברים, יש לו נסיון רב בעניינים האלה, ואני לא רואה שום פסול בזה, שהוועדה מחליטה לא לבטל, לא להחזיר, אלא להפסיק את הדיון עד שיהיו תוצאות של ועדה מסוימת, וזה לא מופרך להיות דווקא ועדה זאת. נניח, שוועדה מחכה לדו"ח סטטיסטי או השוואתי ואנחנו יודעים שהוא יהיה אחרי חודש ימים. אז אנחנו לא רשאים לומר: אנחנו מפסיקים את הדיון עד שנקבל את הדו"ח!?

היו"ר ח. גרוסמן:

כמובן, שיו"ר הוועדה יכול לכוון את סדר היום ולדחות את הדיון לא בגלל ועדה זאת או אחרת. יש לי על השולחן כמה נושאים שאיני מעוניינת למשוך אותם, ובכל זאת, איני מגיעה אליהם. למשל, העניין של בתי מעצר לקטינים. אז מבחינה זאת, אין בעיה. אפשר לדחות. אפשר לשכנע את היו"ר שזה לא הדבר הכי דחוף. אבל, במקרה הזה, החוק החקבל קודם ואח"כ היתה הודעה שנתמנתה ועדה. זאת-אומרת, שהמליאה הפרידה בין שני הדברים.

ל. דיציאן:

אני בספק רב אם המליאה קבלה את החוק רק בגלל זה שהשר מינה ועדה.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני העדתי על עצמי ואני יודעת שחברי כנסת רבים הצביעו בעד החוק מכיוון שהובטח שכל הנושא ייכדק לכל היקפו ע"י ועדה ציבורית.

א. ורדיגר:

אני חומך בהצעתו של חה"כ זיידל. אני דווקא מאד הייתי רוצה שההכרעה חיפול דווקא בצד אישור ההצעה הזאת, בכל זאת, אנחנו היום לא התכוונו להצביע. באנו לשמוע את דעתה של יו"ר הוועדה הציבורית. אני חושב, שזה לא כל כך נורא אם נדחה את ההצבעה לישיבה הבאה וגם נודיע זאת לחברים.

מ. דרובלס:

אני לא מבין מדוע יש לדחות את ההצבעה. אמנם אני בעד לדחות, במידה וזה ישפיע על עבודת הוועדה. בכל זאת, ישנה ועדה שמינה שר המשפטים, בראשות השופטת הדסה בן-עזו, ויש להניח, שמתוך מסקנות הוועדה אולי נוכל להתחשב לפני שמאשרים באופן סופי.

בקשר לטענה שלא הודיעו על ההצבעה - יש ישיבת ועדה, והחברים צריכים לבוא, בין אם מצביעים ובין אם לא מצביעים. אני הייתי רוצה לשמוע, תוך כמה זמן הוועדה יכולה לסיים את עבודתה? יתכן שזה בתוך זמן קצר.

היו"ר ח. גרוסמן:

יש פה שתי החלטות על דחיה. אנחנו מעמידים קודם את הצעתו של חה"כ דיציאן להצבעה לפני שאנחנו מצביעים על הצעת החוק. אם הצעת חה"כ דיציאן חיפול, אז אנחנו מצביעים על החוק.

מ. דרובלס:

לכן, אם מחקלת הצעתו של חה"כ דיציאן, אנחנו פותרים את הבעיה, ואז אני יוצא מתוך הנחה שדוחים הציבורית לא תתקדם בקצב מהיר בעבודתה, אז אפשר לחזור אל ההצעה.

היו"ר ח. גרוסמן:

חה"כ דיציאן מציע לחכות עד גמר עבודת הוועדה.

ל. דיציאן:

הכוונה לא היתה שהשופטת תיתן חוות-דעת אישית. אלא רצינו לדעת כמה זמן הוועדה תשב.

א. ורדיגר:

לשם כך היא לא צריכה לבוא לכאן.

י. בארי:

בין יחד הדברים רצינו לשמוע ממנה גם על זה.

מ. דרובלס:

אני מציע להחקש עם השופטת ולברר, במידה והיא יודעת, כמה זמן זה עשוי לקחת עד שהוועדה תוציא את מסקנותיה. אם זאת תקופה סבירה, יתכן שנוכל לחכות. במידה ולא ידוע כמה זמן זה יארך, אז נחזור להצעתו של חה"כ דיציאן.

ל. דיציאן:

את הערה בצדק, שחלק מחברי הכנסת שהצביעו בעד העברת החוק, היו מושפעים מהצהרתו של שר המשפטים. בכל הכבוד לאלה שחשבו כך. יש פסק-דין לא אחד, אלא עשרות פסקי דין של בית המשפט העליון, שאפילו הנימוקים של הכנסת או של הוועדה בקבלת החוק אינם שווים ולא כלום.

היו"ר ח. גרוסמן:

אחרי קבלת החוק.

ל. דיציאן:

אחרי ולפני.

י. קרפ:

זה נכון שבתי המשפט חזרו והצהירו: דברי הכנסת, אין להם כח משפטי כדי להעיד על כוונת המחוקק. אך יש להבחין כלפי מה. ראשית, יש סדרת פסקי-דין שבית המשפט התחשב בדברי הכנסת. המדובר בערך הראייתי של דברי הכנסת ודבר אין לענין הזה ולשאלה אם חבר כנסת הצביע בעד, משום הבטחה שניחנה שחיה ועדה, וראו בענין שני דברים שקשורים אחד בשני, אבל ניחנים להפרדה.

באשר לשאלה כמה זמן תיקח עבודה הוועדה - אני אמנם לא חברה בוועדה. אבל שמעתי שדובר על 11 ישיבות. אם נצא מתוך הנחה שישוברים אחת לשבועיים, ואני לא מאמינה בכך, זה כבר חצי שנה. אני לא מאמינה, שבדיקה בעיה בהיקף רחב כזה, זה ענין לחודש. אני מאמינה שאם רוצים לעשות עבודה יסודית, זה ענין של זמן.

השאלה מה יקרה, בהתחשב בכך שעבודת הוועדה תיקח הרבה זמן - האם הוועדה תצביע על החוק כמו שהוא? הרי הוועדה של השופטת הדסה בן עתו צריכה להתייחס למצב קיים ולחקיקה קיימת. במידה וצריך לשנות חוק קיים, היא תמליץ לשנות חוק קיים. לא יהיה בזה כל רע, אם במסגרת כל השינויים שיהיו במערכת הקיימת ישונה הסעיף הזה שהוועדה קבלה, אם יגיעו למסקנה כזאת. השאלה, מה התוצאה של מלחמה זאת במסגרת הכוללת של מצב חוקי קיים - החשבה צריכה להנתן על-ידי הוועדה כאשר תגיע לזה. אבל, לא צריך למנוע הוועדה זאת להסיק מסקנות לגבי ההצעה הזאת.

ל. דיציאן:

כאן הובאה ההנמקה שהוועדה תציע לנו סידור כולל בקשר לנסיון לפתור את כל הבעיה. אנחנו שמענו מה המצב כיום. יש הצעה מטעם משרד המשפטים ושר המשפטים לסגור, לעת-עתה, נקודה אחת אשר היא מביאה לכל מיני צרות. אני לא יודע, יכול להיות, שהוועדה, כל עוד שהחוק לא התקבל, תגיע להמלצות הפוכות מאלה.

ה. זיידל:

החוק הקיים הוא שרירותי.

ל. דיציאן:

מה שהיום נעשה, זה בלתי חוקי. אבל רוצים לשנות את המצב הבלתי-חוקי על-ידי זה שנותנים שרירות ביד המשטרה. כי עד שהענין יגיע לבית-המשפט, היא חשב שבועיים במעצר. אח"כ בית המשפט יחליט שזה לא הפריע לתנועה והיא תצא זכאית. זה בצורה חוקית לתת שרירות ביד המשטרה. אני לא יודע איך הוועדה תתייחס לנטוה זה או אחר של החוק.

היו"ר ח. גרוסמן:

האם אתה נגד החוק הזה? מכיוון שזה נותן שרירות, אז אתה

צריך להצביע נגד החוק, אבל לא בעד דחיה.

ל. דיציאן:

אני טענתי, שבמסגרת הכללית
אני אשקול היטב. אם הממשלה
תמליץ לאסור את הזנות באופן מוחלט, יחכן שאני אסכים לזה. אני נגד
מה שאני רואה כאן. זה נסיון מכוון להתעלם מהמטרה הסופית.

היו"ר ח. גרוסמן:

עובדה שהשר הזדרז להקים את
הוועדה.

ל. דיציאן:

הוא הזדרז קודם להגיש את
התיקון הזה.

היו"ר ח. גרוסמן:

הוא יכול היה למנות את הוועדה
בעוד חודש או חודשיים. עובדה
שמיד אחרי שנתקבלה ההצעה לקריאה ראשונה, הוא הרכיב את הוועדה והיא
התחילה לפעול.

י. בארי:

השאלה היא כמובן, מה הוביל
למצב שאילץ את הממשלה להביא הצעת חוק זו לפני הכנסת. לשם כך נתכנסה
הוועדה. אבל, עמדתי והשיקול שלי, לחלוטין, מעשיים, לא יכול להיות ספק,
שאם החוק הזה מתקבל, לפחות חלק מחברי אותה ועדה שנתמנתה, ינהג אחרת
במהלך עבודתה של הוועדה, מאשר אם החוק לא מתקבל והוא תלוי ועומד.
כפי שצויין בצדק, מה שדחף את מינוי הוועדה, זה החוק הזה ועמדתם של
חברי כנסת מסיעות שונות. אז השאלה היא מעשית. נניח, שלא מקבלים
היום את החוק וממתינים להמלצות של הוועדה. אין לי ספק, שזה יזרז את
עבודתה של הוועדה.

אני רוצה שהחוק הזה, בינן אם
יחקבל או לא, שהוא ישמש שוט מדרבן לעבודת הוועדה.

ל. דיציאן:

החוק מנוגד לאחד החוקים היסודיים
של הכנסת.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני אמרתי את זה במליאה. אני
חושבת שצריך לחקן את זה. אני

נגד זה שהעונש יהיה רק על הזונה.

א. ורדיגר:

אני רואה שאנחנו קצת הסתכנו
בדיון הזה.

היו"ר ח. גרוסמן:

סיבך אותנו שר המשפטים שהקים
את הוועדה.

א. ורדיגר:

אמרתי את זה בישיבה הקודמת.
אנחנו שמענו ושומעים ממפקדי
המשטרה ושר המשפטים במשך שנים אשר אומרים: רבותי, כל מה שאנחנו
עושים ופועלים נגד פרוצות ברחובות, זה בלתי חוקי ואנחנו לא יכולים
בשום אופן להתגבר על המצב. תנו לנו חוק. אני מתפלא, שאנחנו כאן
קושרים את ההצעה הזאת עם הנושא של הוועדה שמונתה. הוועדה מטפלת
בנושא בכללותו. אם הוועדה תגיע למסקנות, בוודאי גם לגבי החוק יבואו
שינויים. בוודאי זה ישפיע על המחוקק ואנחנו נשנה לרעה או לטובה,
מה זה מפריע. אנחנו יודעים, שוועדות כאלה יושבות חודשים. אני לא זוכר,
שוועדה מכובדת כזאת, בראשות שופט או כל אישיות אחרת, מסיימת את עבודתה
תוך חודש או תוך שישה שבועות, ומדוע אנחנו כאן בידינו נעצור בעד המשטרה
לפעול בכוון הטוב?!

לכן, אני אומר - אם ח"כ דיציאן
עומד על כך ולא מוותר, אין לנו ברירה, אלא להצביע על הצעתו מרחיקת הלכת
ואח"כ להתייחס לחוק עצמו, אם לתקנו או לא. אבל, אל לנו להיות מושפעים
מהמומנט, שדווקא בימים אלה הוועדה מונתה וישיבה ישיבה אחת.

י. קרפ:

אני לא חושבת שזה ראוי ויאה להעמיד שוט על ועדה ציבורית שמונתה לחקור בבעיה מאד רגישה. אני לא חושבת שזה לטובת העניין. אני גם לא חושבת שהצד המעשי צריך לשמש בכוון שיהיה על חשבון אלה שסובלים. משום, שעובדה היא, כי היוזמה לחוק באה משום שהוצפנו בתלונות רבות. החוק הוכיח, וזה הורגש, שזה עניין כואב וכך צריך לדון בזה. אם במסגרת הפתרון הכללי הנשא יקבל ממד אחר, תמיד אפשר לדון בזה מחדש.

ל. דיציאן:

אני רואה שכל החברים בעד דחיפות קבלת הצעת החוק. שר המשפטים הביא הצעה זאת לפני שנה וחצי. עד עכשו לא מצאו לעניין זה את הזמן. עכשו, שזה עובר לוועדה, באופן פתאומי העניין בוער.

היו"ר ח. גרוסמן:

דווקא את הטעון האחרון שלך אני לא מקבלת. יש הרבה דברים שמטרידים מאד, ועד שמגיעים מים עד נפש, אז מביאים את זה. זה לא אומר, שקודם זה לא היה דחוף. הנימוק האחרון הוא לא נימוק עיקרי ואני מציעה לך להוריד את זה.

מה שאני מציעה - אני אבוא בדברים עם הגברת הדסה בן-עתו, ואני אעשה את זה ללא משוא פנים, ואביא לכם דו"ח של תכנית העבודה ואיך היא מעריכה את עבודת הוועדה.

ישנה הצעה שניה, שנזמין את שר המשפטים לפני שנגיע להצבעה על הצעתו של ח"כ דיציאן, כדי שהוא יאמר לנו, מדוע הוא רואה בזה דחיפות ואני אומר לו איזו הצעה עומדת על סדר-היום להצבעה.

י. בארי:

מדוע זה דחוף, גם אנחנו יכולים להסביר את זה.

היו"ר ח. גרוסמן:

שר המשפטים הביא את החוק והוא מינה את הוועדה, ואת הקשר הזה בין החוק לבין הוועדה רוצים פה לקשור. אולי נזמין אותו כדי לשמוע ממנו מה עמדתו בקשר הזה. תודה רבה לכם. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.00